

Hogejaku: de Japanse kunst van het loslaten

Shunmyo Masuno bij Boekerij:

Zen & de kunst van eenvoudig leven

Zen & de kunst van zorgeloos leven

Hogejaku: de Japanse kunst van het loslaten

Shunmyo Masuno

Hogejaku:

de Japanse kunst

van het loslaten

Gun jezelf ruimte voor
wat er echt toe doet

Vertaald door Elisabeth van Borselen

ISBN 978-90-492-0581-2

ISBN 978-94-023-2529-4 (e-book)

NUR 770

Oorspronkelijke titel: *Houtte oku chikara*

Engelse titel: *How to Let Things Go*

Vertaling: Elisabeth van Borselen

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: © Zanna & Harry Goldhawk

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2021 Shunmyo Masuno

© 2024 Engelse vertaling Allison Markin Powell

© 2025 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

This edition published by arrangement with Penguin Life,
an imprint of Penguin Publishing Group, a division of
Penguin Random House LLC.

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Inhoud

Voorwoord

II

DEEL I

Raak niet al te zeer betrokken

Wees afstandelijker in je relaties

1	Laat dingen los en je leven zal beter worden	16
2	Laat mensen met rust	18
3	Het is onmogelijk om anderen te veranderen	20
4	Als mensen slechts de helft van je kennen, is dat prima	22
5	Ze zijn je familie, maar ze zijn anders dan jij	24
6	Als je iets niet begrijpt, laat het dan los	26
7	Het is niet erg om afstandelijk te zijn op het werk	28
8	Isoleer jezelf niet – maar vorm ook geen kleffe groepjes	30
9	Houd iemand niet voortdurend in de gaten	32
10	Kijk toe en grijp niet in	34
11	Geniet van je tijd alleen	36
12	Als iets niet gaat, dan gaat het niet	38
13	Schik je naar je lot	40
14	Maak geen winst-en-verliesanalyse	42

15	Laat je niet manipuleren door de social media	44
16	Wees bescheiden	46
17	Bevorder een goede sfeer	48
18	Schakel je gevoelens uit	50
19	Ga niet achter mensen aan die weggaan	52
20	Laat succes uit het verleden achter je	54
21	Wees op je hoede voor negatieve mensen	56

DEEL 2

Maak je geen zorgen over elk klein dingetje

Hoe je je bevrijdt van stress, ongeduld en woede

22	Als je ergens niet zeker van kunt zijn, maak je er dan geen zorgen over	60
23	Word goed in vergeten	62
24	Voel je meer op je gemak	64
25	Zet dat 'ik ben een goed mens'-masker af	66
26	Vergelijk jezelf niet met het gemiddelde	68
27	Je zorgen maken over anderen is onbegonnen werk	70
28	Waardeer wat iedereen uniek maakt	72
29	Wees niet verbaasd over verbroken beloftes	74
30	'Ach, die dingen gebeuren gewoon'	76
31	Creëer niet een bepaald beeld van jezelf	78
32	Als je jezelf gaat beoordelen, vergelijk jezelf dan met wie je gisteren was	80
33	Zet de dingen die je voor anderen hebt gedaan meteen uit je gedachten	82
34	Doe altijd aan zelfreflectie	84
35	Bedank degenen die je hebben gesteund	86

36	Besteed geen aandacht aan kleine verschillen	88
37	Leer om moeilijke ervaringen te veranderen in leuke verhalen	90
38	Stop met spijt hebben en ga nadenken over jezelf	92
39	Doe dingen die je niet gebruikt weg	94
40	Doe afstand van iets in plaats van het weg te gooien	96

DEEL 3

Reageer beheerst

Manieren waardoor je energie blijft houden

41	Vat niet alles letterlijk op	100
42	Bepaal wanneer je je afsluit voor informatie	102
43	Overvoer jezelf niet met informatie	104
44	Waai niet met alle winden mee	106
45	Geef ruiterlijk toe dat je iets niet weet	108
46	Rustig aan, rustig aan, rustig aan	110
47	Wees je bewust van tijdverspilling	112
48	Raak niet betrokken bij dingen die je niets aangaan	114
49	Uit je voorzichtig	116
50	Pauzeer even voordat je antwoordt	118
51	Vertraag je pas	120
52	Blijf niet hangen in verdriet	122
53	‘Ongelooflijk, ik kan zo bekrompen zijn’	124
54	Leef je leven onafhankelijk en ten volle	126
55	Probeer dingen vanuit een ander perspectief te zien	128

56	Denk na over het gezegde 'hij die weinig weet, herhaalt dat vaak'	130
57	Neem de stelregel 'ieder z'n meug' ter harte	132
58	Verwacht niet te veel	134
59	Ga volledig op in de taak die voor je ligt	136
60	Je persoonlijke omstandigheden kunnen anderen bijna nooit iets schelen	138
61	Laat je niet meeslepen door trends	140

D E E L 4

Verspil je energie niet

Manieren waarop je voorkomt dat je het jezelf moeilijker maakt

62	Zie alles van de zonnige kant	144
63	Kom niet vast te zitten in een vicieuze cirkel	146
64	Heb vertrouwen in je aanpak	148
65	Wijd jezelf aan je rol	150
66	Verander elke dag iets kleins	152
67	'Hier en nu, op dit moment, dit ben jij'	154
68	Verandering is een gegeven in het leven.	156
	Degenen die slechts naar het verleden of het heden kijken zullen de toekomst gegarandeerd missen	
69	Werk is veranderlijk en dynamisch	158
70	Stel dingen niet uit tot morgen	160
71	Werk aan je sterke punten	162
72	Dring jezelf of anderen niets op	164
73	Gebruik niet langer 'omdat hij een man is' of 'omdat zij een vrouw is'	166
74	Academische verdiensten ≠ werkverdiensten	168
75	Neem 's nachts geen beslissingen	170

76	Blijf in jezelf geloven en klop jezelf niet te veel op de borst	172
77	Blijf uit de buurt van rampen	174
78	Doe niet aan vleierij	176
79	Wees selectief in je keuzes	178
80	Bescherm jezelf tegen gevechtsmoeheid	180
81	Ga beter plannen	182

DEEL 5

Zie niet alles zwart-wit

Aanwijzingen voor een prettig leven

82	Er bestaat niet zoiets in het leven als geluk of ongeluk	186
83	Dingen zijn niet van nature goed of slecht	188
84	Al je keuzes zijn de juiste	190
85	Ban de stemmen van anderen uit	192
86	Spijt is niet meer dan een waanvoorstelling	194
87	Een mislukking is weinig meer dan een struikeling	196
88	Langzaam maar zeker kom je er wel	198
89	Spreek je dromen hardop uit in plaats van ze slechts te koesteren	200
90	Neem even pauze, vooral als je het druk hebt	202
91	Niemand is 'normaal'	204
92	Kijk niet neer op anderen, zelfs niet als je zegeviert	206
93	Haal de angel uit het conflict	208
94	Je wint niemand voor je met alleen logica	210
95	Wees bereid om wat terrein af te staan	212

96	‘Alles ontstaat uit het niets’	214
97	Vind je persoonlijke missie in jezelf	216
98	Leef vrij en eenvoudig	218
99	Doe je best	220

Voorwoord

Degenen die de kracht hebben
om dingen los te laten zijn niet
overgeleverd aan de willekeur
van hun relaties.

Ze voelen zich niet gedwongen om constant contact te hebben op social media, dus ze volgen hun vrienden niet dag en nacht en ze raken ook niet verward in geroddel.

Ze weten dat het bij vriendschap draait om de kwaliteit en niet de kwantiteit. Ze zijn goed in het negeren van meningen en handelingen van mensen die ze niet eens kennen.

Degenen die de kracht hebben om
dingen los te laten zijn in staat om
afleidingen op het werk te negeren.

Ze laten zich niet gemakkelijk beïnvloeden door anderen, dus ze maken zich niet overdreven druk over het oordeel van hun collega's. Ook laten ze zich niet leiden door nutteloze of onnodige informatie.

Ze denken na over hoe ze zich tot bepaalde dingen verhouden en nemen dan een besluit en handelen. Ze zijn goed in het blokkeren van overbodige informatie en invloeden van buitenaf, zoals wat andere mensen zeggen of doen.

Degenen die de kracht hebben om dingen los te laten brengen hun dagen relatief rustig door.

Ze worden niet gehinderd door spijt en ze besteden hun tijd ook niet aan zich zorgen maken over dingen die nog moeten gebeuren. Ze kwellen zichzelf niet. Ze zijn goed in het loslaten van dingen die buiten hun macht liggen, die onvermijdelijk zijn, die in het verleden liggen.

Ze weten wat ze moeten loslaten.

Door dit te doen krijgen ze een heldere geest en een helder hart, waardoor ze in staat zijn zich te concentreren op wat belangrijk is. Door complicaties zo klein mogelijk te maken, zijn ze vrij om hun beste leven te leiden, comfortabel en in goede gezondheid. Er zijn zo veel dingen in deze wereld waarover we geen controle hebben. Andere mensen, het verleden, de toekomst... Laat al deze dingen los. In plaats van toe te staan dat ze onze gedachten in beslag nemen en onze energie opslurpen, is het beter om onze moeite te steken in wat we nú kunnen bereiken.

De zenuitdrukking *hogejaku* betekent 'laat alles los'. Zoals de uitdrukking laat zien is een leven waarin je in staat bent los te laten, een zenleven.

Net als bij alles in het leven zijn er op het werk of in relaties uiteraard dingen die je niet los kunt laten. Hoe maak je onderscheid tussen wat je moet laten gaan en wat niet? Ik zal dit allemaal in dit boek bespreken.

Ik hoop van harte dat dit boek je zal leren om dingen los te laten en hoe je je beste leven kunt leiden, comfortabel en in goede gezondheid.

Gassho
Shunmyo Masuno

DEEL I

RAAK NIET TE ZEER
BETROKKEN

*Wees afstandelijker
in je relaties*

I

LAAT DINGEN LOS EN
JE LEVEN ZAL BETER
WORDEN

*Een zeer belangrijke
vaardigheid in het leven*

Nu is het tijd om te beslissen wat je loslaat.

Je denkt misschien dat ‘dingen loslaten’ een negatieve bijklank heeft.

Je geeft halverwege iets op, je laat iets onafgemaakt, je negeert een bepaald onrecht, je volgt iets niet op... Zijn het niet deze dingen die geassocieerd worden met loslaten? Ze suggereren allemaal een zekere onverantwoordelijkheid.

Daar zit absoluut een kern van waarheid in. In de hiervoor genoemde voorbeelden moet ik toegeven dat ‘dingen loslaten’ niet positief lijkt.

Maar in deze wereld zijn er veel dingen die je maar beter kunt loslaten. Vooral nu, in een tijd waarin we constant worden overspoeld met informatie en waarin social media van onze relaties iets hebben gemaakt wat dag én nacht aandacht nodig heeft, is het onmogelijk om overal op te reageren.

Juist daardoor is het nog belangrijker om te leren hoe je dingen loslaat. Je kunt het beschouwen als een vaardigheid om te overleven.

Meer dan ooit tevoren is het nu zeer belangrijk om onderscheid te kunnen maken tussen waar we aan moeten vasthouden en wat we moeten laten gaan, om zo een vol leven te kunnen leiden.

2

LAAT MENSEN MET RUST

*Deze vaardigheid is
essentieel voor relaties*

De grens tussen interesse tonen en bemoeizucht is erg vaag.

Hoe reageer je als iemand ergens mee zit? Mensen doen vaak een van de volgende twee dingen.

De eerste manier is dat ze iets zeggen om de ander op te vrolijken.

De andere is niets zeggen, niets doen en de persoon met rust laten.

Er is geen juiste manier van reageren. Ik wil alleen maar zeggen dat de eerste manier vaak wordt beschouwd als bemoeizuchtig terwijl de tweede wordt gezien als attent.

Als iemand zich ergens zorgen over maakt, heeft hij vaak wat tijd nodig om zich zorgen te maken... in zijn eentje. De ander is gewoon niet in de stemming om te horen dat ze dit of dat moet doen. Ook wil ze niet worden aangemoedigd om weer vrolijk te zijn. Zelfs iemand uitnodigen om wat te gaan drinken om 'de gedachten te verzetten' wordt niet gewaardeerd. Met de reacties van anderen omgaan kan moeilijk zijn. Dat is vaak een hele opgave.

Denk je eens in hoe jij je zou voelen als jij je in die situatie bevond, als jij degene was die zich ergens zorgen over maakte. Zou je niet liever even met rust willen worden gelaten totdat je de kans hebt gehad om te kalmeren?

3

HET IS ONMOGELIJK OM ANDEREN TE VERANDEREN

*De enige over wie je
controle hebt, ben jij*

Eerst moet jij veranderen.

‘Mijn man legt dingen nooit terug op de plek waar ze horen. Ook laat hij zijn sokken overal slingeren. Hij steekt geen vinger uit om zijn spullen op te ruimen. Na al die jaren huwelijk is hij nog steeds onverbeterlijk. Het maakt niet uit hoe vaak ik hem vraag iets op te ruimen!’

Ik hoor dit soort opmerkingen soms van mensen die getrouwd zijn, waarbij het moeilijk te zeggen is of ze zich daadwerkelijk zorgen maken of dat ze gewoon klagen.

Meestal reageer ik ongeveer zo:

‘Ik bewonder je volharding, maar je zult nooit in staat zijn om je partner te veranderen. Je zult je zoveel rustiger voelen als je hem gewoon accepteert zoals hij is.’

Je zorgen maken over dit soort kleine dingen maakt je leven veel zwaarder. Of het nu om kleine of grote dingen gaat, er zijn maar zelden momenten waarop dingen precies zo gaan als jij wilt. Anders gezegd: de enige keer dat je krijgt wat je wilt is waarschijnlijk als het met jezelf te maken heeft.

Het is tijd om anderen over wie je geen macht hebt los te laten. Het is beter om je te richten op hoe jij kunt veranderen zodat dingen soepeler voor je gaan verlopen. Wanneer je verandert, bestaat er altijd de kans dat het gedrag van anderen verbetert en dingen gemakkelijker gaan.

4

ALS MENSEN SLECHTS DE
HELFT VAN JE KENNEN,
IS DAT PRIMA

*Nou, zelfs dertig of veertig
procent is al genoeg*

Het is beter om een praktischer kijk op dingen te hebben.

Steeds meer mensen lijken wanhopig graag te willen dat anderen alles over hen weten. Een kenmerk hiervan is hun behoefte om elk detail van hun leven op social media te zetten.

Een variant hierop is mensen die onophoudelijk berichten plaatsen voor hun vrienden en reageren op elk ding dat anderen doen, hoewel ze het merendeel van hun vrienden nog nooit hebben ontmoet in het echte leven. Het komt op mij over alsof deze voortdurende communicatie de boodschap ‘Besteed aandacht aan mij, hier, nu, overal; begrijp me!’ overbrengt.

Het is niet mijn bedoeling om zulke oprechte gevoelens te ontmoedigen, maar niemand zal ooit alles over jou begrijpen. Je zult je vrienden ook nooit helemaal kennen.

Realistisch gezien heb je geluk als je een paar vrienden hebt met wie je ongeveer de helft deelt van wat er over elkaar te weten valt. We zouden zelfs dankbaar moeten zijn voor een band waarbij we de ander maar voor dertig of veertig procent kennen. Een hechte relatie met een groot aantal mensen – en de behoefte eraan op zich – is een illusie.

5

ZE ZIJN JE FAMILIE,
MAAR ZE ZIJN ANDERS
DAN JIJ

*Ervan uitgaan dat ze je
begrijpen is dom*